keramiske noter 58/2023

29. årgang

Keramikkens Venner

Reviews · Besprechungen · anmeldelser · Besprechungen · Reviews

redigeret af Gunnar Jakobsen

Danish Ceramic Architecture. By Rune Bundgaard, Alexis Harrisson, Martin Bodilsen Kaldahl & Jørn Utzon (†). Ed. by Rune Bundgaard, Thomas Dickson & Anne-Mette Manelius. Arvinius + Orfeus Publishing [https://ao-publishing.com], Stockholm 2023. 272 s. ill. litt. noter. ib. 65 € excl. moms og forsendelse.

En bog om keramisk dansk arkitektur er som begreb en nyskabelse. Synsvinklen er én blandt mange eksempler på, at man i vore dage med nye identifikationer søger at udvide begreber, som tidligere kunne indeholdes indenfor arkitekturhistoriens hidtidige vokabularium.

Da Torben Dahl og Ola Wedebrunn i 2000 på Forlaget Tegl publicerede deres bog om *Københavns MUREDE HUSE i det 20. århundrede*, forsynede de den med et afsluttende kapitel, som blev benævnt "Tegl i nye former". Det omfatter stort set samme fænomen, som Rune Bundgaards bog, dog må det indrømmes, at sidstnævnte når langt videre ud i verden og stikker dybere ned i materien samt længere tilbage i historien. Det som især interesserede Dahl & Wedebrunn var anvendelse af tegl som façadebeklædning i modsætning til den traditionelle rolle som bærende mur. Eksemplerne omfattede kun byggeri fra den sidste trediedel af det 20. århundrede. Rune Bundgaard går som omtalt i sin bog langt videre, ja han trækker tråde helt tilbage til oldtiden med eksempler fra Mesopotamien og det antikke Rom.

Alligevel er den engelsksprogede bog først og fremmest et værk om dansk byggeri. Bogen omfatter tre essays: Bundgaards overordnede introduktion til emnet, Martin Bodilsen Kaldahls "Bringing ceramics back into architecture" og Alexis Harrisons "On working with architectural ceramics" samt et ældre bidrag af afdøde Jørn Utzon om Sydney Operaen og dens legendariske beklædning af keramiske fliser. Netop Harrison repræsenterer firmaet Arup i London, der går tilbage til den danskfødte ingeniør Ove Arup og hans firma Arup Associates, som spillede en afgørende rolle ved operaens opførelse. Efter de fire essays er der interviews med repræsentanter fra tre danske tegnestuer, der arbejder med keramisk arkitektur, Jan Utzon, Pil Høyer Thielst & Erik Frandsen (Lundgaard & Tranberg) og Søren Rasmussen (ONV Architects).

Bogens hovedafsnit omfatter en bred vifte af dansk keramisk arkitektur, spændende fra Dahlerups Ny Carlsberg Glyptotek, Helweg-Møllers udvidelse af Odense Rådhus og Arne Jacobsens Stellings Hus på Gl. Torv i København til de nyeste eksempler, hvoraf måske især Henning Larsens Tegnestues kontorbygning ved Tuborg, Strandvejen 60 i Hellerup og Kjær & Richters udvidelse af Clay Keramikmuseum Danmark i Middelfart gør indtryk. Jeg savner enkelte ældre eksempler med fajanceudsmykning på facaden, såsom f.eks. Det tekniske Selskabs Skole af Ludvig Fenger ved Nørrevold i København, der har håndværkssymboler under gesimsen og fire portrætter af berømte danskere, alle leveret af fajancefabrikken Aluminia i 1881 og den keramiske frise på Carlsbergs Dipylonport, ligeledes fra 1881 (arkitekt J. Vilh. Dahlerup).

Man savner en oplysning om, hvem der har leveret bogens mange og smukke illustrationer. Måske Rune Bundgaard selv?

Man kunne stille spørgsmålet, om begrebet keramisk arkitektur overhovedet er nødvendigt, men det må indrømmes, at bogen giver en spændende, appetitlig introduktion til alternativ anvendelse af tegl i nye former samt egentlig keramisk udsmykning i dansk arkitektur de seneste 150 år. Derfor skal bogen have min bedste anbefaling. Den åbner for en vinkel på dansk byggeri, som de færreste har indblik i.

Claus M. Smidt